

УКРАЇНСЬКО-ХОРВАТСЬКИЙ СЛОВНИК / Л. Васильєва, О. Ткачук, В. Чумак

К. : Словники України. — 2018. — 630 с.

Лексикографічний простір сучасної України збагатився ще одним виданням, яке засвідчує реальний високий статус міжмовної та міжкультурної комунікації нашого народу зі світом. «Українсько-хорватський словник» — наукова праця досвідчених лінгвістів Л. Васильєвої, О. Ткачук та В. Чумака — є першим коротким двомовним словником, що відбиває лексичні паралелі двох слов'янських мов, які досі не були лексикографічно опрацьованими ні в українському, ні в хорватському мовознавстві за незалежності обох держав.

Важливо, що теоретична основа цього дебютного (як для опрацьованого матеріалу) видання спирається на наукові засади універсальної системи слов'янської лексикографії «Лексика — Славіка», теоретично обґрунтованої і практично представлені в численних працях серії «Словники України». Колектив Українського мовно-інформаційного фонду НАН України плідно працює над виданням словників, які заповнюють ще вільні лакуни наших словесних контактів з іншими народами, залучаючи до кола перспективних авторів відомих фахівців, як і в ситуації з рецензованим словником. Також важливо, що українсько-хорватський словник має паперову та електронну версії, у такий спосіб поєднуючи особливості сучасної наукової комунікації — доступної користувачеві, швидкісної, точної щодо засад укладання словникового реєстру та фахових принципів його представлення.

Зазначимо, що близько 25 тисяч реєстрових позицій словника як для першого українсько-хорватського лексикографічного видання є достатнім представленням мовних реалій українського народу. Автори словника орієнтуються на загальноживану лексику, лише «з незначним вкрапленням архаїзмів, арготизмів чи діалектних слів, що

сьогодні входять до активного словникового фонду літературної мови» (с. 3). Погоджуючись із кількісним представленням запропонованої для хорватських користувачів лексики сучасної української мови, зосередимо увагу на «незначних вкрапленнях» мовного пасиву до словникового реєстру. За яким принципом вводилися у словник певні архаїзми, арготизми чи діалектні слова? Скільки їх загалом у реєстрі словника? Чи враховано їхній функціонально-стильовий ресурс? Автори покликаються на «статистичні дані комп'ютерного опрацювання словникового складу української мови» (с. 3), але оскільки в переліку лексикографічних джерел немає згадок про наявні електронні ресурси, як і про 20-томний словник української мови, реєстр якого є репрезентативним для сучасних користувачів, очевидно, слід було б навести детальніші пояснення.

Як відомо, у словнику, зорієнтованому на широке коло користувачів, з очевидних причин доступності й оперативності не потрібні докладні лінгвістичні маркери. І в цьому випадку автори словника підійшли до формування статей і позначок-маркерів коректно. Усі домінантні частиномовні граматичні характеристики, прийняті в лексикографічній практиці, наявні у словникових статтях — від іменника, прикметника, інших повнозначних частин мови й до службових частин мови, які «містять лише вказівку на граматичну ремарку» (с. 5).

Загалом, пояснювальна граматична частина словникових статей, на нашу думку, є послідовною, вивірною й асоціюється в користувача з лексикографічним досвідом і компетентністю укладачів. Так, зокрема, викликає професійну повагу фрагмент пояснень щодо організації лінгвістичного коментаря до словникового опису українського дієс-

лова, де зауваги стосуються форми подання відповідної лексеми (інфінітив із вказівкою на вид — недоконаний чи доконаний), способи представлення дієслів, які мають форми доконаного і недоконаного виду (принципи їх подання — одна словникова стаття, напр.: **ідентифікувати** *impf., pf. identificirati* та ін., розрізнення одно-/двовидових дієслів в українській та хорватській мовах із зазначенням конкретних граматичних відмінностей в обох мовах, напр.: **ігнорувати** *impf. ignoritari (impf., pf.)* та ін.). Пояснення лексикографів стосуються також дієслів із часткою **-ся**, зокрема двох репрезентованих у словнику ситуацій, коли в одному випадку дієслово може вживатися лише з часткою **-ся** (**боротися** *impf. boritise* та ін.), в іншому — вживатися з часткою **-ся** і без неї (**покотітися** *pf. (1) zakotrljatisе, skotrljatisе (2), poteci (osuli) (покотіти pf. zakotrljati).*

Коректно аргументована укладачами Словника й парадигмальна характеристика лексем з їх віднесеністю до омонії чи полісемії, так само як і тлумачення семантичних відтінків окремих значень слів. Хоча тематична, стилістична та інші ремарки, за нашими спостереженнями, є спорадичними і не завжди конкретизують функціонально-стилістичний потенціал реєстрового

слова, особливо у випадках, коли потрібна вказівка на пряме і переносне значення лексем, на яких вибудовується його полісемія. Ідеться, зрозуміло, про словникову перспективу, оскільки автори не ставили перед собою завдання деталізувати стилістичні характеристики реєстрового слова, проте вже намітили шлях, яким ітимуть далі.

Новий досвід видання першого в Україні двомовного словника паралелей із хорватською мовою є, безумовно, вдалим і потрібним сучасному користувачеві. Такі видання об'єднують не тільки фахівців, серед яких крім шановних авторів бачимо й досвідчених рецензентів Н. Ф. Баландіну, А. А. Лисенко та їхнього хорватського колегу професора-емерита Й. Силича. У вибудові лексикографічної перспективи між народами солідаризуються організаційні та фінансові зусилля громадськості обох країн — Львівської обласної адміністрації та Задарської жупанії (Хорватія), а отже, міжкультурна комунікація має достойне майбутнє.

Рецензований «Українсько-хорватський словник» допоможе хорватському користувачеві вивчити українську мову і розрахований на студентів та викладачів, перекладачів, ділових людей, туристів і всіх, хто цікавиться лінгвістикою.

Л. І. ШЕВЧЕНКО

ОГЛЯД ЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЙ ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ «STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA»

Журнал «Studia Ukrainica Posnaniensia» заснувала кафедра українистики Познанського університету ім. Адама Міцкевича (Польща) 2013 р. Його редактором стала доктор філологічних наук, проф. Тетяна Космеда. Науковий часопис 2015 р. отримав офіційну реєстрацію в Міністерстві науки і вищої школи Польщі. Цього ж року йому було присвоєно Міжнародний стандартний серійний номер ISSN.

У часописі репрезентовано широкий спектр актуальних питань мовознавчого, літературознавчого та міждисциплінарного напрямів наукових

досліджень, методики викладання української мови як іноземної. Тематика журналу відображена у двох рубриках — «мовознавство» та «літературознавство».

Серед авторів і читачів журналу — провідні українські та зарубіжні фахівці в галузі мовознавства та літературознавства, а також молоді вчені й дослідники-початківці. Постійними авторами видання «Studia Ukrainica Posnaniensia» є А. Загнітко, Н. Загнітко, П. Юзвікевич, Л. Марчук, О. Халіман, В. Сліпецька, О. Таран, О. Гоменюк, Н. Піддубна, Т. Осипова, І. Кочан,

Р. Микульчик, С. Ігнат'єва та ін.

Журнал «*Studia Ukrainica Posnaniensia*» зарекомендував себе як академічне видання, що пропонує читачам ґрунтовні різнопланові розвідки, у яких поєднано традиційні підходи до мовознавчих і літературознавчих досліджень з аналізом актуальних проблем і нових наукових віянь. Видання має популярність не тільки серед представників наукової спільноти – його широко використовують викладачі, студенти й аспіранти.

Мета часопису — знайомити читачів зі здобутками польської україністики, активізувати мовознавчі та літературознавчі розвідки на матеріалі української мови, репрезентувати тенденції розвитку сучасної гуманітарної науки, популяризувати українську культуру, представляти українську філологію у світовому науковому дискусії.

Серед завдань цього видання можна виділити координування та поширення лінгвістичних і літературознавчих наукових студій, переосмислення застарілих підходів до філологічних досліджень, висвітлення актуальних проблем українського мовознавства та літературознавства в міжкультурному вимірі, оприлюднення результатів наукової діяльності польських українців, організація платформи для наукових дискусій і подальшого розвитку нових і традиційних напрямів філологічних наукових досліджень, а також формування корпусу освітніх матеріалів для удосконалення методики викладання української мови як іноземної.

У журналі «*Studia Ukrainica Posnaniensia*» друкуються оригінальні матеріали, що не були раніше опубліковані в інших виданнях, написані українською та польською мовами. Кожна стаття містить анотації англійською та українською — для статей польською мовою та англійською й польською — для матеріалів, поданих українською мовою, з переліком ключових слів.

Матеріали журналу включені до бібліографічної бази даних наукових публікацій Arianta, BazHum, CEEOL, CEJSH, Index Copernicus International (IC Journals Master List), PKP Index, PBN (Polska Bibliografia Naukowa), POLindex (Polska Baza Cytowań), WorldCat, Google Scholar, ERIH PLUS. Відкритий

доступ до архіву часопису забезпечується на сайті <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/sup>. У своїй роботі редакція журналу керується принципами, розробленими Комітетом з публікаційної етики — Committee on Publication Ethics (COPE).

На сторінках рецензованого часопису публікуються мовознавчі матеріали з такої проблематики:

- актуальні питання лінгвографії та лексикології, зокрема формування й становлення термінології й ономастики;

- осмислення мовних і мовленнєвих процесів з позиції стилістики, риторики, теорії та практики комунікації;

- інтерпретація проблематики нових лінгвістичних напрямів (лінгвоконцептології, дискурсу, соціо-, етно-, тео-, нейро- та прагмалінгвістики тощо);

- висвітлення мовознавчих проблем крізь призму таких міждисциплінарних напрямів, як лінгвогендеристика, лінгвістичне щоденниковознавство, теорія невербальної комунікації, лінгвоемоціології;

- питання історії української мови, зіставного мовознавства, контрастивної лінгвістики, теорії та практики перекладу;

- методика викладання української мови як іноземної;

- аналіз вітчизняного й зарубіжного досвіду вивчення лінгвістичної та літературознавчої спадщини.

Загалом на сторінках журналу репрезентовано наукові розвідки, присвячені дослідженню мов у синхронії та діахронії, з урахуванням різних сфер функціонування мови та тенденцій розвитку сучасної лінгвістичної науки.

Лєвова частина статей часопису припадає на дослідження актуальних питань лексикології та фразеології: висвітлено роль авторських неологізмів у формуванні письменницького ідеостилю (І. Бабій — Vol. 3, 2015), з'ясовано естетичні функції колором в індивідуально-авторській картині світу М. Коцюбинського (А. Кошова — Vol. 3, 2015), визначено семантико-структурні та стилістичні особливості колірної лексики (Л. Марчук — Vol. 5, 2017).

У центрі уваги авторів перебувають і питання запозичення. Так, Г. Намачинська проаналізувала деякі аспекти

функціонування українізмів-історизмів у сучасній російській літературній мові (Vol. 1, 2013), І. Беркешук розглянула словотвірні запозичення з префіксоїдом *авто-* (Vol. 3, 2015), І. Кочан торкнулася питання іншомовних запозичень на сторінках часопису «Рідна мова» (Vol. 4, 2016), С. Гриценко дослідила польські запозичення в українській мові й з'ясувала їхню роль у формуванні мовної картини світу українців (Vol. 3, 2015), О. Прасол показала вплив словника С. Адалберга на розвиток польської та української пареміографії (Vol. 3, 2015).

Свою увагу вчені фокусують на лексичних змінах у мові медіапростору. З'ясовано особливості використання розмовних дієслів різних лексико-семантичних груп у мові періодики (Т. Панченко — Vol. 4, 2016), відображено лексику Майдану на сторінках української преси (Н. Поліщук — Vol. 4, 2016), репрезентовано жаргонну лексику з негативною конотацією в мові ЗМІ (Ю. Калужинська — Vol. 4, 2016). М. Навальна об'єктом свого дослідження обрала мову інтернет-видання «Українська правда» на початку XXI ст. (Vol. 3, 2015). С. Романок вивчає особливості функціонування фразеологізмів і неофразеологізмів в українському політичному дискурсі (Vol. 3, 2015).

У журналі досліджено також питання репрезентації сімейних цінностей в українських пареміях (П. Муравська — Vol. 4, 2016), структурні ознаки і прагматичну специфіку емоції страху в українській фраземіці (Ж. Краснобаєва-Чорна — Vol. 5, 2017), характеристики жінки в оцінних українських фразеологізмах (М. Четирба — Vol. 1, 2013).

Низку статей присвячено аналізу семантичних полів, зокрема функціонуванню одиниць семантичного поля «Костюм» у текстах українських письменників-постмодерністів (Л. Марчук — Vol. 6, 2018) та особливостям вербалізації лексико-семантичного поля «Патріот» у публіцистиці М. Коцюбинського (О. Антипов — Vol. 3, 2015).

Чимало наукових розвідок, опублікованих у рецензованому часописі, стосується відображення в мові картини світу, ментальності та світосприйняття. Так, Б. Юськів торкається проблем,

які найчастіше виникають у дослідників паремійної картини світу (Vol. 1, 2013), О. Микитюк розглядає іменник крізь призму національної самобутності українців, з'ясовує його граматичні особливості як вияв української ментальності (Vol. 3, 2015). І. Процик аналізує лексеми фанатського соціолекту з позицій світосприйняття футбольних уболівальників (Vol. 3, 2015).

У статтях часопису приділено увагу лінгвокультурологічній специфіці педагогічних паремій в українській, російській та німецькій мовах (Г. Палиця — Vol. 1, 2013), психолінгвальним чинникам функціонування сленгових слів, функції жаргонних зоонімів у молодіжному мовленні (О. Таран — Vol. 3, 2015).

Автори «*Studia Ukrainica Posnaniensia*» розглядають питання побудови, утворення, генези та функціонування термінів у різних типах дискурсу, вивчають сукупності термінів з різними терміноелементами, а також фокусуються на питаннях запозичення й перекладу термінів.

Об'єктом термінологічних досліджень авторів стають українські назви комп'ютерних підсистем і програмного забезпечення, мікологічна лексика (П. Юзвікевич — Vol. 1, 2013; Vol. 3, 2015; Vol. 5, 2017), фітомеліоративна термінологія (Т. Петрова — Vol. 5, 2017) та релігієзнавчі терміни (Н. Піддубна — Vol. 6, 2018), епонімні терміни української фізичної лексики (Р. Микульчик — Vol. 4, 2016; Vol. 6, 2018), фармацевтична термінологія (Г. Хирівська — Vol. 4, 2016; Г. Германович — Vol. 6, 2018), терміни з відповідними структурно-семантичними елементами (І. Кочан — Vol. 6, 2018), терміни нафтогазової промисловості (С. Дорошенко — Vol. 3, 2015), аналітичні терміни-ономасіологічні знаки (Л. Гарашенко — Vol. 3, 2015), номенклатурні знаки в професійній комунікації представників транспортної галузі (Н. Нікуліна — Vol. 3, 2015), терміни фонетики в українських граматиках XIX — поч. XX ст. (І. Козелко — Vol. 4, 2016), терміни на позначення мовних норм (Г. Сойка-Машталеш — Vol. 5, 2017).

Не залишається поза увагою дослідників проблематика «азбучної вій-

ни» (Л. Соболев — Vol. 5, 2017), а також питання становлення й розвитку української лінгвографії, спроектовані на опис її терміносистеми (Т. Космеда, Л. Соболев — Vol. 6, 2018).

У часописі репрезентовані також ономастичні розвідки, у яких з'ясовується наукова цінність антропонімного й топонімного матеріалу метричних книг як джерельної бази ономастичних досліджень (М. Абузарова — Vol. 1, 2013), піднімаються питання міжмовних взаємодій і ономастичних запозичень (М. Абузарова — Vol. 4, 2016; Г. Намачинська — Vol. 6, 2018), здійснюється огляд здобутків українських наукових ономастичних шкіл (Д. Янчура — Vol. 6, 2018).

У полі зору дослідників залишаються й питання граматики, зокрема український результатив у системі дієслівної семантики (Ю. Голоцукова — Vol. 4, 2016), категорія плюсквамперфекта в українській мові (Л. Попович — Vol. 6, 2018), синтаксична структура файлів довідки україномовного варіанта офісного пакету Microsoft Office (П. Юзвікевич — Vol. 4, 2016), функційно-структурні вияви сучасної синтаксичної семантики (А. Загнітко, О. Павлович — Vol. 1, 2013), динаміка морфологічного роду іменників (А. Загнітко, Н. Загнітко — Vol. 4, 2016), явище ад'єктивно-субстантивного безприйменникового керування в українській і польській мовах (І. Кононенко — Vol. 5, 2017).

Відносно менше студій з орфографії, лексикографії та діалектології. Так, Г. Сойка-Машталеш торкається питань історії правопису, зокрема на матеріалі преси досліджує транскрипцію і транслітерацію українських прізвищ у польській мові (Vol. 3, 2015). Л. Мацько та О. Мацько висвітлюють соціальні, культурні, освітні функції Словника української мови у 20-ти томах (Vol. 1, 2013). Б. Коваленко зосереджує увагу на особливостях подільського говору в рукописній спадщині М. Коцюбинського (Vol. 3, 2015). Н. Коваленко досліджує явище актуалізації фразеологічних одиниць у діалектному тексті (Vol. 3, 2015).

У журналі «*Studia Ucrainica Posnaniensia*» піднімаються також актуальні питання лінгвістики тексту та лінгвостилістики, пов'язані з автор-

ським стилем у художніх текстах, а також із проблемами інтертекстуальності та прецедентності. Ідеться про метафоризацію явищ природи в поетичній творчості Бориса Олійника (О. Діброва — Vol. 3, 2015), біблійну етимологію образів «любов», «правда», «ідоли» у творчості Т. Шевченка (О. Дзера — Vol. 3, 2015), ментальні моделі художніх текстів (В. Кравченко, Н. Зубець — Vol. 3, 2015), авторський стиль у поетичному мовленні (О. Олексенко — Vol. 3, 2015), вербальне вираження первинних семіотичних знаків страху і тривоги в текстах жахів (Я. Сазонова — Vol. 1, 2013; Vol. 3, 2015).

Ю. Шпак характеризує види текстів, для яких козацькі літописи постають прототекстами (Vol. 3, 2015). Л. Українець з'ясовує конотаційну семантику та прагматику вокальних одиниць у поетичному мовленні (Vol. 3, 2015). В. Берковець розкриває значення голосу як засобу фонетичної виразності тексту (Vol. 5, 2017). А. Левандовська показує механізми побудови метафори в сучасних публіцистичних текстах (Vol. 5, 2017). Висвітленню питань стилістичної граматики крізь призму класичної лінгвістичної спадщини присвячена розвідка А. Попович (Vol. 6, 2018).

На сторінках часопису знаходимо чимало статей з комунікативної лінгвістики. Це розвідки, у яких досліджено вияв емоцій у конфліктних ситуаціях, мовленнєві жанри «прокляття» і «сварка», репрезентацію негативних емоцій як стимул моделювання прагматичної пунктуаційної норми (В. Сліпецька — Vol. 5, 2017; Vol. 6, 2018), вербалізацію комунікативних максимумів у міжперсональному спілкуванні на прикладі різних лінгвокультур (А. Загнітко, Л. Гнатюк — Vol. 3, 2015). М. Слободян показує значущість позиції частки як дискурсивного слова в художніх текстах (Vol. 6, 2018).

Не менш актуальними для розгляду є проблеми лінгвоаксіології та ігрової стилістики. Так, Т. Космеда пропонує свій погляд на свідоме порушення норм як на мовну гру (Vol. 1, 2013), з'ясовує причини виникнення й особливості вербалізації мовної гри в мовленні українців, вивчає репрезентацію ігрової природи у співомовках С. Руданського

(Vol. 4, 2016). Т. Олійник розкриває особливості мовної гри в англо-українському художньому перекладі (Vol. 3, 2015). Л. Малецький пропонує аналіз брехні з позицій теорії комунікативних актів (Vol. 5, 2017).

Серед мовознавчих студій цікавими є статті, присвячені дослідженню комунікативних функцій невербальних засобів спілкування. Т. Осипова здійснила опис невербальних засобів комунікації на прикладі творів М. Коцюбинського (Vol. 3, 2015) та поетів-шістдесятників (Vol. 5, 2017) і запропонувала методику їхнього опису та лексикографування (Vol. 6, 2018).

Такі тенденції розвитку сучасної лінгвістики, як поширення інтеграційних процесів, синкретизм, а також поява нових наукових парадигм, напрямів, ідей, яскраво виявляється в наукових статтях із прагмалінгвістики. Дослідники розглядають різні мовні явища й граматичні категорії крізь призму їхнього використання під час спілкування: описано ненормативні форми прикметників із префіксом *най-* як засоби вираження аксіологічних смислів (Д. Рязанцева — Vol. 1, 2013), розкрито функцію конструкцій зі значенням преференційності (П. Ткач — Vol. 1, 2013), показано функційні аспекти категорії відмінка як морфологічного засобу вираження оцінки (О. Халіман — Vol. 1, 2013), з'ясовано прагматичний потенціал невербальних засобів спілкування (Т. Осипова — Vol. 1, 2013; Vol. 4, 2016, визначено мовні та мовленнєві функції порівнянь у лінгвокреативній комунікативній діяльності (О. Молчко — Vol. 5, 2017).

О. Переяслова окреслює перспективи вивчення категорії часу й простору в постмодерних художніх текстах (Vol. 3, 2015). Х. Пазюриста пропонує методику здійснення лінгвістичної експертизи тексту (Vol. 4, 2016). В. Пилипак репрезентує егоцентричну семантичну опозицію дійктичних слів «там» — «тут» в українській мові (Vol. 5, 2017).

Погляд на мову як форму існування думки, вияв ментальності та світосприйняття, а також становлення когнітивного методу в мовознавстві відображають статті з лінгвоконцептології. У них з'ясовуються специфіка

вербалізації, структура та функції концептосфер і концептів на матеріалі творів класиків та сучасних письменників, фольклорних і публіцистичних текстів або загалом на матеріалі різних мов чи за даними лінгвопсихологічних експериментів. Так, Н. Плотникова пропонує алгоритм аналізу лінгвокультурного концепту (Vol. 1, 2013), О. Гоменюк з'ясовує специфіку об'єктивації концептосфери фауни й флори в прозових творах для дітей М. Вінграновського (Vol. 3, 2015), а Л. Шевченко зупиняється на аналізі концептуального простору тексту Нового Заповіту (Vol. 4, 2016).

На сторінках видання було опубліковано результати досліджень концептів «свято» (С. Богдан — Vol. 1, 2013), «дім» (Ю. Лебеденко, Я. Василенко — Vol. 1, 2013), «страх», «Росія» (Л. Малецький — Vol. 1, 2013; Vol. 4, 2016), «навчання» (О. Дзюбенко — Vol. 3, 2015), «священнослужитель» (Н. Піддубна — Vol. 3, 2015), «чорт» (Т. Вільчинська — Vol. 3, 2015), «здоров'я» (Ж. Краснобаєва-Чорна — Vol. 4, 2016), «Бог» (Н. Піддубна — Vol. 4, 2016), «корінь» (О. Ясиновська — Vol. 5, 2017), «війна», «лелека» (О. Гоменюк — Vol. 5, 2017; Vol. 6, 2018), «смерть» (Л. Федорюк — Vol. 6, 2018).

Увагу лінгвістів привертають також питання функціонування мовних знаків у різних типах дискурсу: публіцистичному, політичному, науковому, драматичному, художньому, щоденниковому, педагогічному тощо. Статті з дискурсивної лінгвістики заповнюють лакуни мовознавчої науки й висвітлюють такі актуальні питання, як комунікативні ознаки наукового стилю на прикладі жанру «рецензія» (І. Левчук — Vol. 1, 2013), лінгвістичні особливості дискурсу формалізму в Україні (Т. Коваленко — Vol. 3, 2015), репрезентація суспільного міфу «східних кресів» у сучасних польськомовних виданнях України (В. П'єтшак — Vol. 3, 2015), специфіка педагогічної комунікації під впливом глобалізації (О. Семенюк — Vol. 5, 2017), вербалізація внутрішньої комунікації в українському щоденниковому дискурсі (С. Ігнат'єва — Vol. 5, 2017; Vol. 6, 2018), особливості вивчення публіцистичного дискурсу з позиції народництва, модернізму та постмодер-

нізму (Т. Монахова — Vol. 6, 2018).

Не залишається поза увагою авторів і мова мас-медіа: О. Ільченко розглядає мову ЗМІ крізь призму діалогічності та виявляє елементи інтертекстуальності в українській пресі 2000–2015 рр. (Vol. 4, 2016), Л. Соболев вивчає актуалізацію назв літер і похідних від них слів в українському публіцистичному дискурсі (Vol. 4, 2016).

Антропоцентрична парадигма наукових досліджень особливо яскраво виявляється в наукових розвідках з лінгвоперсонології та щоденнікознавства. На сторінках видання окреслено рівні та категорії теорії сучасної лінгвоперсонології, здійснено аналіз функційно-комунікативного рівня лінгвоперсони (А. Загнітко, Н. Загнітко — Vol. 5, 2017; Vol. 6, 2018), показано шляхи жанрового моделювання мовної особистості в драматургічному дискурсі (О. Сахарова — Vol. 3, 2015), з'ясовано особливості мовної особистості перекладачів й економістів (О. Легка-Пауль, О. Семенов, А. Семенов — Vol. 3, 2015; Vol. 6, 2018).

Серед постатей, які приваблюють дослідників, — мовні особистості Т. Шевченка, І. Франка, М. Галабурди-Чигрин, поетів-шістдесятників та ін. І. Капанайко досліджує феномен мови І. Франка (Vol. 1, 2013), І. Сирко на прикладі щоденника М. Галабурди-Чигрин вивчає мовну організацію внутрішнього портрету людини (Vol. 1, 2013), Т. Космеда з'ясовує причину ведення Т. Шевченком щоденника російською мовою (Vol. 3, 2015), О. Бігун з'ясовує характер рецепції перекладів Біблії у творах Т. Шевченка (Vol. 3, 2015), І. Павлова розглядає нумеративи як психолінгвальну ознаку поезики шістдесятників (Vol. 3, 2015; Vol. 6, 2018) і пропонує погляд на числівник як на параметр визначення психотипу письменника (Vol. 5, 2017).

Деякі публікації виконані в межах соціолінгвістики й стосуються актуальних питань мовної політики. Розглядаючи питання мовної ситуації в Придністров'ї, О. Попченко з'ясовує чинники, які впливають на неї (Vol. 1, 2013). І. Фаріон вивчає особливості сприйняття руської мови західноруською мовною елітою останньої чверті XVII ст. (Vol. 3, 2015), а Г. Намачинська

показує вплив української лінгвокультури на російську, указує його історичні передумови та причини (Vol. 5, 2017). Т. Пилипак з позицій етнолінгвістики та історичної культурології висвітлює особливості усного мовлення українців Башкортостану (Vol. 5, 2017).

Рецензований часопис відображає також проблематику таких сучасних міждисциплінарних напрямів дослідження, як нейролінгвістика та лінгвоемоціологія. Взаємодія лінгвістики з нейронауками представлена в розвідці В. Старка, який з'ясовує внесок нейролингвістики у мовознавчі дослідження природномовної категоризації (Vol. 3, 2015). В. Сліпецька простежує взаємозв'язок між поняттями «емоційність», «оцінка», «експресивність» (Vol. 4, 2016).

Великою кількістю публікацій репрезентований у журналі й дидактико-методологічний напрям. Наукові розвідки такої тематики присвячені обговорюванню питань викладання української мови як іноземної. У публікаціях авторів часопису наголошено на необхідності врахування різних аспектів культури під час викладання української мови як іноземної (О. Антонів — Vol. 1, 2013), з'ясовано роль перекладу (О. Баранівська — Vol. 1, 2013), творчого письма (Н. Станкевич — Vol. 1, 2013), медіа-текстів (Н. Скиба — Vol. 3, 2015), прецедентних феноменів (М. Шевченко — Vol. 3, 2015), типологічного фактора (Д. Новацька — Vol. 5, 2017) у процесі викладання української мови як іноземної. Розглянуто й шляхи формування українського мовлення в російськомовних першокласників (Т. Лозан — Vol. 1, 2013), виявлено тенденції становлення терміносистеми методики викладання української мови як іноземної (О. Туркевич — Vol. 1, 2013).

Г. Швець визначає лінгводидактичний потенціал творів М. Коцюбинського, пропонує методику для вивчення студентами-іноземцями (Vol. 3, 2015). О. Самусенко зупиняється на аналізі українських топонімів, розміщених у лінгвокраїнознавчому словнику для тих, хто вивчає українську мову як іноземну (Vol. 3, 2015). О. Горошкіна висвітлює шляхи викладання української мови як іноземної з позицій соціокультурної орієнтації студентів (Vol. 5, 2017).

На сторінках часопису репрезентовано й наукові студії перекладознавчого спрямування. Так, О. Молчко розглядає художнє порівняння як лінгвокультурний феномен (Vol. 1, 2013) і досліджує особливості перекладу біблійних порівнянь-зооморфізмів на українську й англійську мови (Vol. 4, 2016), А. Ясиновський зосереджується на аналізі амбівалентності перекладу богословського тексту (Vol. 5, 2017).

Редакція підтримує традицію підготовки ювілейних збірників, приурочених до знаменних подій. Зокрема, п'ятий випуск часопису (2017 р.) був присвячений 25-річчю україністики в Познанському університеті. Т. Космеда підготувала розвідку, у якій репрезентовано здобутки познанських лінгвістів-науковців за період 2011–2016 рр (Vol. 5, 2017). Шостий випуск журналу «Studia Ukrainica Posnaniensia» (2018 р.) було присвячено 70-й річниці від дня народження професора університету, літературознавця-україніста Г. Корбич.

Заслуговує на схвалення також запровадження традиції передмови на-

укового редактора, у якій не тільки анонсується черговий випуск часопису, а й подається аналіз наукових розвідок, що дає змогу читачеві зосередити свою увагу на матеріалах, що входять до сфери його зацікавлень, а також ознайомитися з тенденціями розвитку сучасної лінгвістичної науки в Україні та за її межами.

Не применшуючи цінності рецензованого видання, відзначимо, що запровадження тематичних підрубрик у його змісті, на нашу думку, зробило б журнал зручнішим як для вчених-початківців, так і провідних науковців.

Тематичний огляд усіх випусків видання доводить, що «Studia Ukrainica Posnaniensia», без сумніву, є сучасним високофаховим науковим періодичним виданням, що консолідує україністів з різних куточків світу, популяризує українську культуру, постає платформою для наукових дискусій і круглих столів, а найголовніше — надихає україністів-мовознавців та літературознавців до подальших наукових звершень.

І. ШКІЦЬКА

(Тернопіль)